

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002062

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-05-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Михайленко Євгеній Олександрович

2. Yevhenii O. Mykhailenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-6534-6782

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 37168 Агрономія

Дата захисту: 24-07-2026

Спеціальність за освітою: 201 Агрономія

Місце роботи здобувача: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14285

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.35.29, 68.35.03

Тема дисертації:

1. Особливості створення вихідного матеріалу для селекції голозерного ячменю харчового напрямку використання

2. Peculiarities of Creating Starting Material for Hulled Food-grade Barley Breeding

Реферат:

1. У дисертації наведено шляхи вирішення важливої наукової проблеми встановлення особливостей створення вихідного матеріалу для селекції голозерного ячменю харчового напрямку використання, в тому числі з кольоровим зерном, зокрема селекційно-орієнтований аналіз мінливості селекційного матеріалу за реакцією на зміну умов середовища, визначення селекційної цінності вихідного матеріалу та прогнозування перспективних гібридних комбінацій, встановлення поживних якостей та виділення джерел з комплексом цінних господарських ознак, впровадження перспективних ліній голозерного кольорового ячменю у селекційні програми, створення нових зразків з метою розширення генетичного різноманіття голозерного ячменю, що має стратегічне, економічно обґрунтоване значення в галузі селекції та виробництва голозерного кольорового ячменю як нішевої культури. Наукова новизна полягає у вирішенні важливої

наукової проблеми встановлення особливостей створення вихідного матеріалу для селекції голозерного ячменю харчового напрямку використання, в тому числі з кольоровим зерном. Відрізняється від раніше відомих результатів встановленням селекційних особливостей голозерного ячменю з кольоровим зерном, харчової цінності та визначення придатності створеного селекційного матеріалу для пребридингу голозерного ячменю з кольоровим зерном. Уперше в Україні встановлено залежність харчової цінності зразків голозерного ячменю з кольоровим зерном (жовтим, чорним, сірим, зеленим, блакитним та ін.) від різновиду, умов вирощування та вмісту певних фітонутрієнтів; взаємозв'язки та закономірності успадкування кількісних ознак голозерних зразків ячменю з кольоровим зерном, визначено тип розщеплення в гібридних популяціях за кольором зерна. Таким чином, у результаті дисертаційних досліджень встановлено особливості селекційного процесу голозерного кольорового ячменю для створення вихідного матеріалу, перспективних ліній та сортів ярого ячменю харчового напрямку використання, придатних для виробництва продукції функціонального харчування, в тому числі профілактичного та дитячого. Створення таких сортів та впровадження їх у виробництво як нішевої культури дасть можливість розвитку малого та середнього агропромислового та переробного бізнесу в сільських громадах, чим забезпечить додатковий прибуток та зростання благополуччя громадян. Актуальність подібних досліджень у розвинутих країнах світу дає перспективу експортної орієнтації продукції голозерного кольорового ячменю.

2. The thesis presents solutions to an important scientific problem: establishing the specifics of creating starting material for hulless food-grade barley breeding, including cultivars with pigmented caryopses. This covers a breeding-oriented analysis of the variability of breeding material in response to changing environmental conditions, determination of the breeding value of starting material, prediction of promising hybrid combinations, evaluation of nutritional qualities, identification of sources with sets of valuable economic features, implementation of promising hulless barley lines with pigmented caryopses into breeding programs, and creation of new accessions to expand the genetic diversity of hulless barley, which holds strategic and economically justified importance in the breeding and production of colored hulless barley as a niche crop. The scientific novelty lies in solving the critical scientific challenge of establishing the specifics of creating starting material for the breeding of hulless food-grade barley, including cultivars with pigmented caryopses. It differs from previously known results by establishing the breeding characteristics of colored hulless barley, its nutritional value, and assessing the suitability of the developed breeding material for the pre-breeding of colored hulless barley. For the first time in Ukraine, the dependence of the nutritional value of hulless barley accessions with pigmented (yellow, black, gray, green, blue, etc.) caryopses on variety, growing conditions, and contents of some phytonutrients has been established. The relationships and inheritance patterns of quantitative traits in colored hulless barley were identified, and the segregation types for grain color in hybrid populations were determined. In conclusion, the thesis research established the specifics of the breeding process for hulless barley with pigmented caryopses to create starting materials, promising lines, and spring food-grade barley cultivars, suitable for the production of functional foods, including preventive and baby foods. The creation of such cultivars and their implementation into production as a niche crop will enable the development of small and medium-sized agrarian and processing businesses in rural communities, thereby providing additional income and increasing the well-being of citizens. The relevance of such studies in developed countries further offers a promising export-oriented potential for colored hulless barley products.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

1. Васько Н.І., Козаченко М.Р., Солонечний П.М., Наумов О.Г., Зимогляд О.В., Михайленко Є.О. Голозерні сорти ячменю для забезпечення продовольчої безпеки. Вісник аграрної науки. 2023. Т. 101, № 10. С. 34–40. <https://doi.org/10.31073/agrovissnyk202310-05>
2. Васько Н.І., Михайленко Є.О. Якісні властивості голозерного ячменю та успадкування забарвлення зерна. Селекція і насінництво. 2024. Вип. 126. С. 33–50. <https://doi.org/10.30835/2413-7510.2024.318764>
3. Vasko N., Mykhailenko Ye. Correlation between spring barley performance constituents under arid conditions. Scientific reports of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. 2025. Vol. 21, No 4. P. 50–61. <https://doi.org/10.31548/dopovidi/4.2025.50>
4. Васько Н.І., Михайленко Є.О. Тип взаємодії генів у F1 ярого голозерного ячменю. Зернові культури. 2025. Т. 9, № 2. С. 207–214. <https://doi.org/10.31867/2523-4544/0380>
5. Vasko N., Mykhailenko E. Anthocyanins in naked pigmented barley grain as a source of antioxidant activity. Food Science & Nutrition Technology. 2023. V. 8. Issue 3. <https://doi.org/10.23880/fsnt-16000301>
6. Васько Н.І., Михайленко Є.О. Цінність харчового ячменю як нішевої культури для виробництва продукції здорового харчування. II Міжнарод. наук.-практич. конф. «Селекція агрокультур в умовах змін клімату: напрями та пріоритети», 24 березня 2023 р. Одеса, ІКОСГ, 2023. С. 185–187. <https://icsanaas.com.ua/wp-content/uploads/2023/04/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
7. Васько Н.І., Солонечний П.М., Солонечна О.В., Наумов О.Г., Козаченко М.Р., Зимогляд О.В. Михайленко Є.О. Цінність голозерного ячменю з кольоровим зерном як вихідного матеріалу для селекції харчового ячменю. 4th Internat. Sci.and Prac. Internet conf. «Ways of Science development in modern crisis conditions», June 8–9, 2023. Dnipro, Ukraine, 2023. P. 111–112. <http://www.waysscience.com/wp-content/uploads/2023/06/Conference-Proceedings-June-8-9-2023.pdf>
8. Васько Н.І., Михайленко Є.О., Поздняков В.В., Анциферова О.В. Вплив гідротермічних умов вирощування на рівень антиоксидантної активності ячменю ярого. Наук.-практ. конф. «Продовольча та екологічна безпека України: проблеми та шляхи їх подолання», 12 жовтня 2023 р. Київ, Інститут агроєкології та природокористування НААН, 2023. С. 25–28. https://www.agroeco.org.ua/wp-content/uploads/Publications/zbirnyky_conferentsii/Zbirnik%2012%20.10.2023.pdf
9. Васько Н.І., Михайленко Є.О., Наумов О.Г. Результати гібридизації голозерного ячменю за кольором зерна F1. VII Міжнар. наук.-практ. конф. «Наукові засади підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва», 29–30 листопада 2023 р. Харків, ДБТУ. С. 35–37. <https://biotechuniv.edu.ua/nauka/konferentsiyi/>
10. Васько Н.І., Козаченко М.Р., Солонечний П.М., Наумов О.Г., Зимогляд О.В., Михайленко Є.О. Перспективи селекції ячменю за різними напрямками використання. VII Міжнар. наук.-практ. конф. «Стан і перспективи розробки та впровадження ресурсощадних, енергозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур», 21–22 листопада 2023 р. Дніпро, ДДАУ. С. 201–203. <https://dSPACE.ksaeu.kherson.ua/bitstream/handle/>
11. Васько Н.І., Михайленко Є.О., Супрун О.Г., Шелякіна Т.А. Особливості селекції зернових культур для виробництва продукції функціонального харчування. II Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур», 29 березня 2024 р., Полтавський ДАУ. С. 118–120. <https://dSPACE.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/2306c340-e501-4194-ade6-6fc380b66824/content>
12. Наталья Васько, Евгений Михайленко, Алексей Наумов. Наследование окраски зерна в F1 голозерного ячменя. Materialele conferenței Științifico-practice cu participare internațională, dedicată a 80 ani de la fondarea ICCS «Selectia». С. 77–82, 13-14 iunie 2024, Republica Moldova, Bălți.

https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/77-82_50.pdf

- 13. Васько Н.І., Солонечний П.М., Зимогляд О.В., Наумов О.Г., Шевченко Г.С., Михайленко Є.О., Донченко А.О. Селекція ярого ячменю різних напрямів використання на стійкість до біотичних чинників. XXV Міжнародний наук.-практ. форум «Теорія і практика розвитку агропромислового комплексу». С. 246–249. Львів, Дубляни. 2–4 жовтня 2024 р.
<https://lnup.edu.ua/attachments/article/8804/Forum%20LNUP%202024.pdf>
- 14. Васько Н.І., Михайленко Є.О., Солонечний П.М., Солонечна О.В., Наумов О.Г., Зимогляд О.В. Вихідний матеріал голозерного ячменю в селекції сортів харчового напрямку використання. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні технології в рослинництві». С. 62–64. м. Харків, 27–28 листопада 2024 р. <https://yuriev.com.ua/assets/files/konferencii/zbirnik-tez-konferencii-ir-2024.pdf>
- 15. Васько Н.І., Солонечний П.М., Михайленко Є.О. Досягнення та перспективи селекції голозерного ячменю. V Всеукр. наук.-практ. конф. «Досягнення та концептуальні напрями розвитку сільськогосподарської науки в сучасному світі», 10 квітня 2025 р., с. Олександрівка, Дніпропетровської обл., ІОБ, 2025. С. 9–10. <https://ovoch.com/assets/files/conference/tezu/tezi-dnipro-10-04-2025.pdf>
- 16. Vasko N.I., Mykhailenko Ye.O., Solonechnyi P.M., Solonechna O.V., Zymohliad O.V., Naumov O.H. Expansion of the naked barley genotypic diversity in the breeding of cultivars for functional nutrition. Мат. Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. «Інноваційні технології в рослинництві», до 115 річ. 3 дня народ. Кияка Г.С., Дубляни, Львівський НУВМБ, 30 квітня 2025 р., С. 220–223.
<https://repository.lnau.edu.ua/xmloi/handle/123456789/2477>
- 17. Васько Н.І., Михайленко Є.О., Наумов О.Г. Методологічні особливості селекції польових культур для здорового харчування. Мат. між народ. наук.-практ. конф. «Продовольча безпека України. Збереження та відновлення ґрунтових і рослинних ресурсів», НУБіП України, м. Київ, 22–23 травня 2025 р. С. 53–55.
https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u394/mizhnarodna_naukovo-praktichna_konferenciya_prodivolcha.pdf
- 18. Васько Н., Михайленко Є., Солонечний П., Зимогляд О. Кореляція елементів структури продуктивності зразків голозерного ячменю. Мат. Міжнарод. наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми сучасного землеробства, рослинництва і тваринництва», присв. 100-річчю від дня народження д. біол. н., акад. УААН, Ф.Ю. Палфія. с. Оброшине, 25 червня 2025 р. С. 36–37.
https://isgkr.com.ua/images/sampled/Tezy/Tezy_2025.pdf
- 19. Михайленко Є.О., Васько Н.І., Солонечний П.М., Зимогляд О.В. Розщеплення за кольором зерна в гібридних популяціях голозерного ячменю. Міжнарод. наук.-практ. конф. інтернет конференції молодих учених та спеціалістів, присв. 120-ій річ. від дня народ. І.М. Полякова «Теоретичні засади інноваційного розвитку рослинництва», ІР ім. В. Я. Юр'єва НААН, 20 жовтня 2025 р., Харків. С. 82–86.
<https://yuriev.com.ua/assets/files/konferencii/2025-zbirnik-molodi-vcheni.pdf>

Наукова (науково-технічна) продукція: сорти рослин; лінії

Соціально-економічна спрямованість: створення принципово нової продукції (матеріалів, технологій тощо) для забезпечення експортного потенціалу та заміщенню імпорту; поліпшення стану навколишнього середовища; підвищення продуктивності праці

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U100552

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васько Наталія Іванівна

2. Nataliia I. Vasko

Кваліфікація: д. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2421-1625

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сергієнко Оксана Володимирівна

2. Oksana V. Serhiienko

Кваліфікація: д. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2754-306X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут овочівництва і баштанництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497124

Місцезнаходження: вул. Інститутська, с. Селекційне, Харківський р-н., 62478, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гудим Олена Володимирівна

2. Olena V. Hudym

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0733-3006

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузьмишина Наталія Василівна

2. Nataliia V. Kuzmyshyna

Кваліфікація: к. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8046-1760

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Леонов Олег Юрійович

2. Oleh Y. Leonov

Кваліфікація: д. с.-г. н., старший науковий співробітник, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9191-8658

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497176

Місцезнаходження: проспект Героїв Харькова, Харків, Харківський р-н., 61060, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кириченко Віктор Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кириченко Віктор Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Фатеева Олена Олександрівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна